De jaarlijkse statistieken van de hoven en de rechtbanken

Gegevens 2024

Rechtbanken van eerste aanleg

Jeugd sectie

(protectionele zaken)

Collège des cours et tribunaux

College van de hoven en rechtbanken

Hartelijk dank aan de directiecomités, het griffiepersoneel en de stafdienst ICT van de FOD Justitie.

Het gebruik van de inhoud van deze publicatie als toelichting of bewijsvoering in een artikel of een boek is toegestaan, mits de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

College van de hoven en rechtbanken
Steundienst
Waterloolaan 70, 1000 Brussel
Tel. 02/557 46 50
Email : cct.chr.stat@just.fgov.be
Website: www.tribunaux-rechtbanken.be

Inhoud

I. INLEIDING

1.1 Statistieken van de Belgische Justitie
1.2 Statistieken van de hoven en rechtbanken
1.3 Algemene opmerkingen omtrent de statistieken
1.4 Methodologie aan de basis van de ontwikkeling van de statistieken
1.5 Inhoud van de jaarlijkse publicatie

II. STATISTISCHE VARIABELEN

1. Basisconcepten van de statistiek

1.1 Inhoud van de cijfers: gerechtelijke materies behandeld door de jeugdrechtbank
1.2 Het statistische jaar is een kalenderjaar

2. Gemeenschappelijke termen

2.1 Rol
2.2 Statistieken over de akten van de rechter
2.2.1 Wat is een akte van de rechter?
2.2.2 Wat is de datum van een akte van de rechter?
2.2.3 Welke akten worden opgenomen in de statistiek?

2.3 Samenvattend schema

III. STATISTIEKEN

1. Ten aanzien van de ouders: protectioneel

2. Ten aanzien van de minderjarige: protectioneel

3. Burgerlijk en algemeen: vonnissen en beschikkingen

I. INLEIDING

1.1 Statistieken van de Belgische Justitie

De statistieken van de hoven en rechtbanken maken deel uit van de talrijke statistieken die geproduceerd worden binnen het Justitieorgaan in België.

Op strafrechtelijk vlak

Volgens de opeenvolgende fases van de procedure onderscheiden we:

- **De statistieken inzake de strafzaken en de beslissingen van het Openbaar Ministerie, gepubliceerd door de steundienst van het College van de procureurs-generaal**[1]. Deze statistieken geven informatie over de activiteiten van de parketten. Ze dienen eveneens om een antwoord te bieden op vragen van criminologische aard, zoals: "Hoeveel gevallen van diefstal met geweld registreert Justitie per jaar ?"

- **De statistieken omtrent de activiteiten van de hoven en rechtbanken van strafrechtelijke aard, geproduceerd door de steundienst van het College van de hoven en rechtbanken**[2].

  We onderscheiden:
  - de activiteiten van de rechtscolleges van het gerechtelijk onderzoek: onderzoeksrechters, raadkamers en kamers van inbeschuldigingstelling ;
  - de activiteiten van de vonnisgerechten: politierechtbanken, correctionele kamers en jeugdkamers (voor het protectionele luik) van de rechtbanken van eerste aanleg en van de hoven van beroep en assisenhoven.

  Deze statistieken geven informatie over het aantal strafrechtelijke zaken behandeld tijdens de onderzoeksfase en de fase van het vonnis en over de duurtijden die deze behandelingen in beslag nemen: aantal gedagvaarde zaken, aantal zaken afgesloten met een definitieve beslissing, soorten beslissingen, duurtijden tussen de aanvang en de beslissing, enz. Men vindt er ook andere informatie over het activiteitenvolume van de hoven en rechtbanken: verschillende akten van de rechters en van de griffies (vorderingen, beschikkingen, vonnissen, processen-verbaal, geregistreerde verzoekschriften, registratie van overtuigingsstukken, enz.).

  Hierbij moet onderstreept worden dat de statistieken van de hoven en rechtbanken geen informatie verstrekken over de inhoud van de uitgesproken veroordelingen (uitgezonderd de rijverboden).

- **De statistieken omtrent de veroordelingen, de opschortingen van de uitspraak en de interneringen.** Deze cijfers worden verzameld en gepubliceerd door de dienst voor het Strafrechtelijk beleid van de FOD Justitie (Directoraat-generaal Wetgeving, Fundamentele Rechten en Vrijheden). Deze statistieken hebben betrekking op de "in kracht van gewijsde gegane" rechterlijke beslissingen, dat wil zeggen nadat alle verzets- en/of beroepstermijnen zijn verstreken. Ze worden opgesteld aan de hand van de gegevensbank van het Centraal Strafregister waarin alle veroordelingsberichten zijn opgenomen die door de griffies van de hoven en rechtbanken worden aangeleverd. De statistieken van de dienst voor het Strafrechtelijk beleid geven de aard van de strafbare feiten weer, de veroordelingen, de berechte personen en de betrokken instanties.[3]

[1] https://www.om-mp.be/stat/intro_n.html
[2] https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/college
[3] http://www.dsb-spc.be/web/index.php?option=com_content&task=view&id=28&Itemid=47&lang=dutch

- **De statistieken inzake de gevangenisbevolking**, samengevat in de publicatie *Justitie in cijfers* van de FOD Justitie[4]. De publicatie beschrijft de evolutie van de gevangenispopulatie, van het aantal opsluitingen en vrijstellingen en een beschrijving van de nadere regels van invrijheidstelling.

- **De statistieken inzake de activiteiten van de justitiehuizen**, die eveneens terug te vinden zijn in de publicatie *Justitie in cijfers* van de FOD Justitie[4]. De publicatie geeft de evolutie weer van het aantal akten die in het kader van de opdrachten van de justitieassistenten zijn verricht: opvang van de slachtoffers, maatschappelijke onderzoeken en omkadering van de strafrechtelijke juridische beslissingen (elektronisch toezicht, werkstraffen, probatie, voorwaardelijke invrijheidstelling, interneringen, enz.).

Op burgerlijk vlak

De statistieken inzake de activiteiten van de hoven en rechtbanken in burgerlijke materie worden eveneens geproduceerd door de steundienst van het College van de hoven en rechtbanken[5]. **Deze statistieken geven informatie over het volume van zaken behandeld tijdens de vonnisfase van de burgerlijke geschillen en over de duurtijden die deze behandelingen vereisen**: aantal zaken ingeschreven op de rollen, aantal zaken afgesloten door een definitieve beslissing, types beslissingen, duurtijden tussen de inschrijving en de beslissing, enz. Men vindt er eveneens andere informatie over het volume burgerlijke activiteiten van de hoven en de rechtbanken: verscheidene akten van de rechters en de griffies (vonnissen en beschikkingen, processen-verbaal, enz.).

De statistieken behandelen alle burgerlijke rechtscolleges, zowel in eerste aanleg als in beroep: vredegerechten, de burgerlijke zaken van de politierechtbank, burgerlijke, familie en jeugd secties (voor het burgerlijke luik) van de rechtbanken van eerste aanleg, arbeidsrechtbanken, ondernemingsrechtbanken en burgerlijke kamers en jeugdkamers van de hoven van beroep.

Omtrent het Hof van Cassatie

De gegevens inzake de activiteiten van het Hof van Cassatie **komen niet in aanmerking voor de statistiekprojecten in opdracht van het College van de hoven en rechtbanken**. Informatie over het volume behandelde zaken tot en met het jaar 2013 kan teruggevonden worden in de publicatie *Justitie in cijfers* van de FOD Justitie[6]. Voor de jaren nadien zal verwezen worden naar het jaarlijkse rapport van het Hof[7].

1.2 Statistieken van de hoven en rechtbanken

De steundienst van het College van de hoven en rechtbanken staat in voor de jaarlijkse publicatie van de activiteitenstatistieken van de hoven en rechtbanken. Elke instantie beschikt over een specifieke publicatie die een aantal statistieken bevat.

De steundienst stelt eveneens de publicatie “De kerncijfers van de rechterlijke activiteiten” ter beschikking, die het aantal lopende, nieuwe en afgesloten zaken samenbrengt voor alle rechtscolleges sinds 2010.

Al die documenten kan u terugvinden op **onze website** (www.tribunaux-rechtbanken.be), via “Nuttige info” en vervolgens “Statistieken”.

---

[4] https://justitie.belgium.be/nl/statistieken/justitie_in_cijfers
[5] https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/college
[6] https://justitie.belgium.be/nl/statistieken/justitie_in_cijfers
[7] https://justitie.belgium.be/nl/rechterlijke_orde/hoven_en_rechtbanken/hof_van_cassatie/documenten/jaarverslagen

1.3 Algemene opmerkingen omtrent de statistieken

Een groot aantal factoren beïnvloedt **de kwaliteit van de statistieken**. Hierbij kunnen we enkele voorbeelden vermelden: de kwaliteit van de registratie van de gerechtelijke gegevens in het informaticasysteem, het uniforme gebruik van dit informaticasysteem en van de codes die het bevat of zelfs de goede werking van het informaticasysteem. Daarom is een **zekere voorzichtigheid** altijd aangeraden bij de interpretatie van de statistieken.

Hierbij moeten we vermelden dat de activiteitenstatistieken **de werklast** van de hoven en rechtbanken **niet weerspiegelen**. Daarvoor moet er echter met andere criteria rekening worden gehouden: het personeelskader, de complexiteit van de behandelde zaken of de verschillende werkmethodes binnen de instanties.

Er moet eveneens rekening worden gehouden met het feit dat de statistieken van de steundienst bedoeld zijn om **steun te bieden aan het College zelf bij het nemen van beslissingen, maar ook om steun te bieden bij de werking** van de hoven en rechtbanken. De statistische rubrieken in de jaarlijkse publicaties werden dus in het kader van deze missie ontwikkeld.

1.4 Methodologie aan de basis van de ontwikkeling van de statistieken

Voor alle instanties worden de statistieken berekend op basis van de **gerechtelijke gegevens** die door het griffiepersoneel in een computerapplicatie worden ingevoerd. De stafdienst ICT van de FOD Justitie staat, in samenwerking met de instanties en de steundienst, in voor het onderhoud en voor de ontwikkeling van deze applicaties, maar ook voor de opslag van de gegevens die door het griffiepersoneel worden ingevoerd.

Vervolgens gebruikt de steundienst deze gegevens om de activiteitenstatistieken van elke instantie te ontwikkelen. De steundienst garandeert de kwaliteit, en dus de betrouwbaarheid, van de gepubliceerde statistieken door middel van haar diepgaand onderzoek uitgevoerd samen met vertegenwoordigers van op het terrein (griffiers en magistraten). Dankzij dit overleg werden op nationaal niveau **regels** vastgelegd **om de zaken te tellen**. De laatste jaren is er eveneens een **homogenisering** doorgevoerd **van de registratiewijzen van de dossiers** in het computersysteem.

1.5 Inhoud van de jaarlijkse publicatie

In het eerste hoofdstuk van deze publicatie zal u voor elke instantie en elk jaartal **belangrijke informatie** vinden omtrent de voortgang van het statistiekproject en de recente wijzigingen die een impact hebben op de publicatie.

De **fundamentele concepten** van de statistieken en de **statistiekrubrieken** voor elke instantie worden uitgelegd en beschreven in het tweede hoofdstuk van deze publicatie.

Het derde hoofdstuk omvat de **statistische gegevens** van elke instantie. U kan er hoofdzakelijk, in functie van de voortgang van het statistiekproject van de instantie, de statistieken van de zaken (nieuwe/lopende/afgesloten zaken en hun duurtijd) en/of van de akten van de rechter raadplegen, en dit in functie van verschillende variabelen (rechtbank/hof, aard van de zaak, enz.).

Versie publicatie 2025.
Gegevensextractie 28/08/2025.

Heeft u nog vragen? Aarzel niet om ons te contacteren:

Steundienst van het College van de hoven en rechtbanken
Tel.: 02/557.46.50
E-mail: cct.chr.stat@just.fgov.be
Website:www.tribunaux-rechtbanken.be

II. STATISTISCHE VARIABELEN

1. Basisconcepten van de statistiek

1.1 Inhoud van de cijfers: gerechtelijke materies behandeld door de jeugdrechtbank

De jeugdrechtbank maakt deel uit van de rechtbank van eerste aanleg. In elk gerechtelijk arrondissement is er een jeugdrechtbank, voor het arrondissement Brussel zijn er twee (een Franstalige en een Nederlandstalige). Er zijn 13 rechtbanken van eerste aanleg, met 28 afdelingen, over heel het land.

Het is belangrijk om te preciseren dat het jeugdrecht verschillend is in Vlaanderen, Brussel, Wallonië en in de Duitstalige gemeenschap.

De jeugdrechtbank is een rechtbank voor minderjarigen, bevoegd voor de volgende aangelegenheden:

- misdrijven gepleegd door een jongere (maar niet voor verkeersovertredingen vanaf 16 jaar) ;
- moeilijke en gevaarlijke situaties waarin een minderjarige zich bevindt waarbij hulpmaatregelen noodzakelijk zijn ;
- beroep tegen een administratieve sanctie (en zaken i.v.m. de Voetbalwet) ;
- beslissingen betreffende het 1/3de deel van de kinderbijslag ;
- gedwongen opnames van een minderjarige.

De jeugdrechtbank kan op feiten reageren door herstelbemiddelingsprocedures voor te stellen of, wanneer noodzakelijk, door de jongere in een jeugdinstelling te plaatsen.

De jeugdrechtbank is bovendien bevoegd om te beslissen over de ontzetting of het herstel van het ouderlijk gezag van de ouders van een minderjarige.

Er zijn twee soorten dossiers bij de jeugdrechtbank: protectionele en burgerlijke. Deze twee types dossiers worden in de statistieken van elkaar onderscheiden.

1.2 Het statistische jaar is een kalenderjaar

De cijfers hebben steeds betrekking op een bepaalde periode, de statistische periode genoemd. Voor de aanmaak van de jaarcijfers wordt het kalenderjaar (januari - december) en niet het gerechtelijke jaar (september - augustus) als referentieperiode genomen.

2. Gemeenschappelijke termen

2.1 Rol

De jeugdrechtbanken zijn bevoegd voor verschillende zaken.

De tabel hieronder geeft de grote onderverdeling van de zaken weer. Bij elk van de volgende groepen zaken horen meerdere meer specifieke soorten zaken.

Liste francophone	Nederlandse lijst
Mineur protectionnel	Minderjarige protectioneel
Parents protectionnels	Ouders protectioneel
Affaires civiles	Burgerlijke zaken
Allocations familiales	Kinderbijslag

Minderjarige protectioneel

Deze categorie bevat alle protectionele zaken die te maken hebben met minderjarigen, namelijk de "als misdrijf omschreven feiten" (MOF) en de "verontrustende opvoedingssituaties" (VOS), inclusief de spoedprocedure bij een verontrustende opvoedingssituatie. De cijfers geven de aard van de zaak van de dossiers weer zoals geregistreerd op het moment van de gegevensextractie uit de databank. De cijfers van Eupen werden manueel geteld door de rechtbank aangezien ze de IT-applicatie voor de jeugdrechtbanken niet gebruiken.

Ouders protectioneel

Dat is de rol waarop de zaken worden ingeschreven die betrekking hebben op de ontzegging of het herstel van het ouderlijk gezag.

Volgens de wet van 8 april 1965 (art. 32) betreffende de jeugdbescherming kan de jeugdrechtbank één of beide ouders ontzetten van het ouderlijk gezag wanneer zij zijn veroordeeld tot een criminele of correctionele straf wegens enig feit gepleegd op de persoon (of met behulp) van een van hun kinderen of geadopteerde kinderen, wanneer zij de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar brengen of wanneer één van de ouders huwt met een persoon die van het ouderlijk gezag is ontzet. Een dergelijke ontzetting van het ouderlijk gezag kan geheel of gedeeltelijk zijn.

Burgerlijke zaken

Dit is de rol waarop de zaken m.b.t. de gedwongen opnames, beroep tegen de gemeentelijke administratieve sancties (GAS) en beroep tegen de Voetbalwet worden ingeschreven.

Kinderbijslag

Die rubriek omvat alle zaken die betrekking hebben op de overdracht van het resterende derde van de kinderbijslag. Nadat een minderjarige door de jeugdrechter in een gemeenschapsinstelling is geplaatst, wordt twee derde van de kinderbijslag rechtstreeks aan de betrokken gemeenschapsdienst uitbetaald als bijdrage van de ouders aan de kosten van levensonderhoud voor hun kind. Het resterende derde wordt in principe uitbetaald aan de persoon die het kind opvoedde vóór de plaatsing, op voorwaarde dat die in nauw contact blijft met het kind. De jeugdrechter kan echter beslissen dat dat resterende derde wordt overgeschreven op een geblokkeerde rekening geopend op naam van de minderjarige.

2.2 Statistieken over de akten van de rechter

2.2.1 Wat is een akte van de rechter?

Een akte van de rechter is een beslissing (vonnis of beschikking) van de rechtbank. Deze akten omvatten zowel de verschillende beslissingen die de rechter in het kader van een zaak kan nemen als de diverse handelingen die de griffier kan stellen waarbij een rechter betrokken is. Hoewel het dus niet enkel gaat om handelingen die de rechter stelt, worden deze akten in het informaticasysteem ingevoerd als zijnde "akten van de rechter". De griffie kiest voor elke akte een type (van akte) die toelaat om het soort akte dat uitgesproken wordt, te bepalen (PV, beschikkingen, enz.).

> 1e Opmerking: het aantal definitieve beslissingen is geen betrouwbare indicator voor het aantal afgehandelde zaken. Het gebeurt immers dat een griffie een definitieve beslissing gebruikt als tussenbeslissing en omgekeerd. Op die manier blijven een aantal zaken, die in de praktijk afgesloten zijn, in het systeem als hangend beschouwd, terwijl anderen net herhaaldelijk afgesloten worden.
>
> 2e Opmerking: een beslissing wordt slechts één keer geteld, ook al omvat ze meerdere "maatregelen[8]".

2.2.2 Wat is de datum van een akte van de rechter?

De datum van een akte is de datum waarop de beslissing werd genomen (en niet de inschrijvingsdatum in het systeem).

2.2.3 Welke akten worden opgenomen in de statistiek?

De beslissingen (vonnis en/of beschikking) in de onderstaande categorieën zijn geteld.

Ontzetting of herstel van ouderlijk gezag
Volgens de Jeugdbeschermingswet van 8 april 1965 (art. 32) kan de jeugdrechtbank één of beide ouders ontzetten van het ouderlijk gezag wanneer zij zijn veroordeeld tot een criminele of correctionele straf wegens enig feit gepleegd op de persoon (of met behulp) van één van hun kinderen of geadopteerde kinderen, wanneer zij de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van hun kind in gevaar brengen of wanneer één van de ouders huwt met een persoon die van het ouderlijk gezag is ontzet. Een dergelijke ontzetting van het ouderlijk gezag kan geheel of gedeeltelijk zijn.

De jeugdrechter kan ook beslissen tot het herstel van het ouderlijk gezag.

Als misdrijf omschreven feiten (MOF)
Art. 36, 4° van de Jeugdbeschermingswet bepaalt dat de jeugdrechtbank kennis neemt van de vorderingen van het openbaar ministerie ten aanzien van de personen die vervolgd worden wegens een als misdrijf omschreven feit, gepleegd vóór de volle leeftijd van achttien jaar. Dat geldt voor alle feiten gepleegd door een minderjarige, ongeacht of het gaat om een overtreding, een wanbedrijf of een misdaad, met uitzondering van de inbreuken op de wet betreffende de politie over het wegverkeer gepleegd door een minderjarige vanaf de leeftijd van 16 jaar (gelet op de bevoegdheid van de politierechtbank voor dat soort feiten).

[8] Eenzelfde beslissing kan enerzijds een sociaal onderzoek bevelen en anderzijds de minderjarige onder toezicht plaatsen. Gemakshalve gebruiken we hier de term "maatregel" voor het geheel van mogelijkheden die ter beschikking staan van de rechter, zelfs als deze volgens de letter van de wet niet als maatregel beschouwd worden.

Verontrustende opvoedingssituaties (VOS)

De jeugdrechtbank kan ook worden gevat door het openbaar ministerie in het kader van een zogenaamde “verontrustende opvoedingssituatie”, wanneer jeugdhulp op vrijwillige basis niet mogelijk is en de minderjarige door de gemandateerde dienst (steunpunten of vertrouwenscentra kindermishandeling) terug naar het openbaar ministerie wordt verwezen.

Het parket kan een zaak ook met spoed naar de jeugdrechtbank verwijzen, zonder jeugdhulp op vrijwillige basis. Die procedure kan gevolgd worden met het oog op de dringende plaatsing van een minderjarige wiens lichamelijke en geestelijke gezondheid ernstig gevaar lopen, en dit zonder de toestemming van de jongere of de personen die de voogdij over hem hebben.

2.3 Samenvattend schema

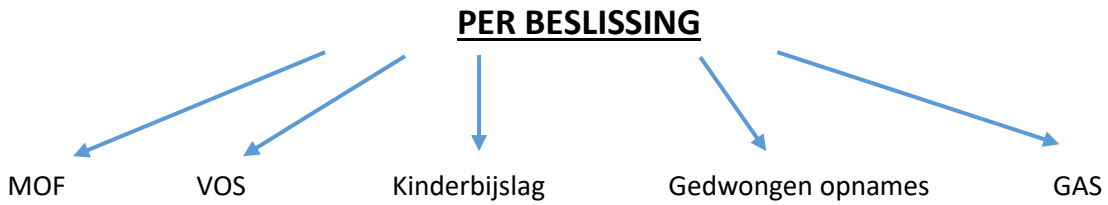

III. STATISTIEKEN

De statistieken m.b.t. de jeugdrechtbank van Eupen zijn momenteel niet beschikbaar wegens technische problemen.

2024			Minderjarigen reeds onder toezicht	Minderjarigen nieuw dit jaar	Totaal
Antwerpen	Antwerpen	Antwerpen	3246	750	3996
		Mechelen	975	223	1157
		Turnhout	880	207	1078
	Limburg	Hasselt	881	207	1087
		Tongeren	879	171	1050
		Totaal ressort	6861	1558	8368
Bergen	Henegouwen	Bergen	924	339	1259
		Charleroi	2000	625	2603
		Doornik	640	229	861
		Totaal ressort	3564	1193	4723
Brussel	Brussel Franstalig	Brussel Franstalig	2958	699	3621
	Brussel Nederlandstalig	Brussel Nederlandstalig	1356	309	1609
	Leuven	Leuven	917	198	890
	Waals-Brabant	Waals-Brabant	608	252	830
		Totaal ressort	5839	1458	6950
Gent	Oost-Vlaanderen	Dendermonde	1594	289	1879
		Gent	1183	246	1421
		Oudenaarde	615	126	739
	West-Vlaanderen	Brugge	1179	323	1500
		Ieper	317	67	384
		Kortrijk	1028	227	1255
		Veurne	247	34	269
		Totaal ressort	6163	1312	7447
Luik	Luik	Hoei	229	129	357
		Luik	1308	508	1810
		Verviers	430	184	610
	Luxemburg	Aarlen	283	107	389
		Marche-en-Famenne	148	60	206
		Neufchâteau	453	168	597
	Namen	Dinant	424	224	628
		Namen	591	175	756
		Totaal ressort	3866	1555	5353
Totaal België			26293	7076	32841

College van de hoven en rechtbanken (Steundienst)
Postadres: Waterloolaan 70
1000 Brussel
Tel.: 02 557 46 56
cct.chr.stat@just.fgov.be
https://www.tribunaux-rechtbanken.be/nl/college

Verantwoordelijke uitgever: Fabienne Bayard
Waterloolaan 70 – 1000 Brussel

D/2025/7951/NL/0008